

UU 51/18   Organisering av EVU ved UiS

Saksnr: 18/07590-1   **Saksansvarlig:** Veslemøy Hagen, *utdanningsdirektør*
Møtedag: 28.11.2018   **Informasjonsansvarlig:** Veslemøy Hagen, *utdanningsdirektør*

Bakgrunn

Regjeringen legger opp til at alle EVU-tilbydere skal bidra til å løse utfordringen med å tilby muligheter for læring for alle gjennom hele det yrkesaktive livet. “Befolkningens kompetanse er samfunnets viktigste ressurs og grunnlag for velferd, vekst, verdiskaping og bærekraft. God kompetanse i arbeidsstyrken er og vil være avgjørende både for norsk økonomis konkurranseevne og for sysselsetting i arbeidslivet.” (Nasjonal kompetansepolitisk strategi 2017-2021)

Dette notatet har som mål å sette etter- og videreutdanning (EVU) inn i et bredt livslang læring (LLL) perspektiv samt å sette i gang en diskusjon rundt UiS sin organisering av denne virksomheten.

EVU er en pålagt virksomhet i Universitets- og høyskoleloven (§ 1-3, pkt i). Organisering av EVU på UiS er i prinsippet gitt av styrevedtak fra 2007 (sak 105/07), som ubetinget satte forretningsmessige og kommersielle krav til virksomheten. En sentral EVU-avdeling skulle organisere virksomheten og skulle ha økonomisk utbytte som mål. Dette begrenset tilbudet av EVU kun til det som kan hjemles i unntaksbestemmelsene i Egenbetalingsforskriften § 3-2, EØS-regelverket for statsstøtte og handlingsrommet for oppdrags- og bidragsprosjekt i BOA-reglementet. Med bakgrunn i denne begrensingen, har den sentrale EVU-avdelingen etablert et kommersielt tilbud som har gitt et betydelig økonomisk utbytte til de involverte fagmiljøene.

Styrets krav til organisering er imidlertid kun delvis etterlevd i organisasjonen, og den kommersielle forutsetningen har ført til følgende utvikling av EVU på UiS:

- Den sentrale EVU-avdelingen har lyktes med et kommersielt tilbud. Tilbudet er imidlertid begrenset kun til kurs, emner og program som gir utbytte, ikke nødvendigvis de mest samfunnsnyttige kursene.
- Den kommersielle EVU-aktiviteten drives primært utenfor arbeidsplanen til involvert vitenskapelig personell, som får ekstra økonomisk kompensasjon for dette. Organiseringen innebærer at EVU-virksomhet ikke kan pålegges, noe som gir liten evne til å kunne respondere på akutte behov i markedet.
- Kravet til forretningsmessig drift fungerer i praksis som en barriere for EVU-avdelingens samarbeid med fakultetene og instituttene om utvikling og drift av EVU-tilbud. Dette har ført til etablering av parallell, delvis konkurrerende EVU-virksomhet, med eget ansatt personell for EVU-administrasjon på flere avdelinger.
- EVU-tilbudet på UiS kan sies å ha utviklet seg i siloer. Dette er ineffektivt og for samfunnet utydelig organiseringen, som undergraver evnen til å nå både kommersielle og samfunnsnyttige mål.

Det er opprettet en arbeidsgruppe med eksterne og interne deltakere som arbeider med to hovedtema:

1. organisering internt av EVU
2. samfunnets EVU-behov, både lokalt og internasjonalt.

Dette notatet legges frem som en orientering om det pågående utredningsarbeid. Det legges ikke opp til et endelig vedtak i denne omgang.

Det er 11 år siden sist gang det var en styresak om EVU-virksomheten ved UiS. Sittende styre har bedt om en ny gjennomgang i lys av økt politisk oppmerksomhet, egne omorganiseringsprosesser og spørsmål om ekstern finansiering.

Det tas sikte på en tostegs saksgang der universitetsstyret i første omgang får notatet forelagt etter at det har vært til behandling i UU. På et senere tidspunkt kommer saken tilbake til styret som vedtakssak.

Endrede betingelser

Siden styrets vedtak i 2007, har også de ytre betingelsene for EVU endret seg. Følgende er vesentlige:

- Fusjonene i UH-sektoren, som UiS ikke var en del av, har ført til at UiS fremstår som en liten EVU-aktør i konkurransen med de større fusjonerte, hvor flere også satser nasjonalt (eksempelvis NTNU)
- De fusjonerte institusjonene i UH har flere campus, geografisk spredt. Dette gir dem en egenmotivasjon for å utvikle nettbaserte utdanningstilbud. Disse vil være i direkte konkurranse med EVU-tilbud fra UiS, som stort sett er campusbaserte.
- Det er sendt ut et forslag fra UHR om at UH-sektoren får en omforent forståelse av regelverk for EVU-virksomheten.

Andre institusjoner legger EVU til rette som ordinære og dermed gratis program. Tilbudene fra UiS er i prinsippet tro mot EØS-regelverket, uten noen form for subsidiering. Dette er også departementets uttalte forventning (Rundskriv F-07/2013). Den ulike praksisen har ført til sterk konkurransevridding, som konkret eksempelvis truer de to mest vellykkede kommersielle tilbudene fra UiS: Erfaringsbasert master i risikostyring og sikkerhetsledelse og EMBA-programmet. Begge disse programmene tilbys gratis som EVU fra NORD-universitet.

Hvis foreliggende forslag fra UHR om innføring av en standard nasjonal totalkostnadsmodell (TDI – tid, direkte/indirekte kostnader) for EVU får gjennomslag, vil denne virke motstridende den kommersielle modellen UiS nå har. UHR har for øvrig satt fokus på klarheten mht finansiering og vilkår for EVU og etterspurt avklaringer fra myndighetene. Det er usikkert hva en eventuell avklaring vil innebære, men fra toneangivende aktører i sektoren, argumenteres det sterkt for at EVU med kommersielle motiv ikke skal være foretrukket.

Regjeringen har iverksatt en kompetansereform for arbeidslivet – «Lære hele livet». Målet er at alle skal være kvalifisert for et arbeidsliv i endring som følge av digitalisering og ny teknologi. Universitetene vil få en sentral rolle i reformen, som skal løses i et samarbeid mellom Staten, arbeidslivet og utdanningsinstitusjonene. EVU vil inngå som tiltak i en ny nasjonal strategi for livslang læring (LLL) for å opprettholde et konkurransedyktig næringsliv og bærekraftig samfunn. Dette vil innebære at EVU må kunne tilbys med andre mål enn økonomisk utbytte.

Betingelsene internt for EVU-virksomheten på UiS vil også være endret fra 1.8.2019. Som følge av den nye lederstrukturen, vil den sentrale EVU-avdelingen bli omorganisert til en støttefunksjon for EVU under prorektor for utdanning, i en faglig linje. Dette kan være et godt utgangspunkt både for å få til en mer koordinert og effektiv drift av EVU-virksomheten og en ny strategi for EVU som svarer på de endrede eksterne betingelsene og utfordringene i kompetansereformene.

Styrets vedtak i 2007 inneholdt et premiss om at den nåværende organiseringen av EVU skulle være «for en periode» og «for å høste erfaring». Dette er 11 år siden, og en vurdering av virksomheten og organiseringen av den er nå naturlig og på tide. En arbeidsgruppe har valgt følgende fire scenarier for det videre utredningsarbeid:

Scenario 1: «Mål om overskudd – lav samfunnsnytte»

EVU drives som ren kommersiell virksomhet, med forretningsmessige betingelser, uten statlige tilskudd.

Fokuset er ikke samfunnsnytte, men et høyest mulig overskudd. Tilbudet er derfor begrenset til kun det som gir utbytte og hva som er tillatt som følge av unntaksbestemmelsene i Egenbetalingsforskriften. Målet krever at et kommersielt fagtilbud er prioritert på lik linje med ordinær undervisning og forskning. Tilbudet er kostbart, men spesialtilpasset for voksne i jobb som har evne til å betale eller har en arbeidsgiver som dekker kostnadene. Modellen er i tråd med begrensningene i EØS-regelverket for statlig subsidiering.

Forslag om intern organisering: Sentral EVU-avdeling som tar seg av markedsføring, salg, organisering og fagutvikling sammen med fagenheter. Sterk involvering av fagmiljø med potensiale og teft for EVU-salg av skreddersydde deler av utdanningsporteføljen. Oppbygging av fagmiljø som kan levere utvalgt EVU-tilbud.

Scenario 2: «Høy samfunnsnytte og overskudd»

EVU drives som økonomisk aktivitet med mål om inntjening, men har statlig basisfinansiering av en sentral EVU-avdeling som koordinerende støttefunksjon. Benyttes «Totalkostnadsmodellen» (TDI) for all EVU-virksomhet på UiS, kan den bidra til finanseringen. Dette gir den sentrale EVU-avdelingen mulighet til å

støtte utvikling av nye tilbud og ivareta myndighetenes strategier for livslang læring og dialogen med samfunnsaktører om kompetansebehov. Modellen gir også større overskudd fra EVU-aktiviteten til fagmiljøene siden støttefunksjonen ikke trenger dekning av marginer til egen drift, kun for bidrag direkte i EVU-prosjektene.

Forslag om intern organisering: Sentral EVU-avdeling forstått som kontaktflate ut mot samfunnet. I samarbeid med omgivelsene og fagmiljøene utvikle den løpende EVU-porteføljen som del av UiS' primær oppgaver.

Scenario 3: «Samfunnsnytte uten inntjening»

EVU-tilbudet er basert på en tolkning av EØS-regelverket som kan gi åpning for statlig finansiering av EVU med minimum 51% kompensasjon for studiepoengproduksjon og inntil 49% med kursavgift. Kurstilbudet er omfattende, med lav kostnad for studentene. Modellen gir ikke anledning til økonomisk utbytte og krever relativ høy deltagelse for å balansere økonomisk. Eventuelle underskudd må dekkes av fakultetet som er ansvarlig for tilbudet. Modellen har høye krav til rapportering og kontroll og krever dedikert personell for dette.

Forslag om intern organisering: Sentral EVU-avdeling forstått som "single point of contact" for markedet og myndighetene. EVU-avdelingen håndterer kursavgifter og nødvendig rapportering og kontroll i fbm finansiering, men distribuerer ansvaret for gjennomføring av EVU til fagenhetene, som utvikler og driver tilbudet ut fra egne prioriteringer.

Scenario 4: «Gratistilbud, men lavere samfunnsnytte»

EVU-tilbudet ved UiS er lagt inn i den ordinære studiekatalogen og er helt gratis. Katalogen er stor, men det finnes ikke tilpasning av tilbudet som gjør det spesielt egnet for å kombinere studier med jobb. Modellen gjør det vanskelig å tilby erfaringsbaserte program og møte spesielle behov i samfunnet. Det finnes ingen økonomiske motiv for driften, og det er ikke nødvendig med en sentral støttefunksjon siden tilbudet og aktiviteten i sin helhet er drevet av instituttene. Modellen er basert på hovedregelen om gratis utdanning i genbetalingsforskriften.

Forslag om intern organisering: EVU-virksomheten forstås distribuert. Dagens ansatte i EVU-enheten jobber ute i fagenhetene som gis det fulle og hele ansvaret for utvikling, gjennomføring og koordinering av EVU-tilbudet. Tilbudet er sterkt koblet til UiS' øvrige studietilbud.

Utdanningsdirektørens vurdering

Utdanningsutvalget inviteres til diskusjon om overnevnte scenarier, og om betydningen av at UiS betraktes som en aktør i et videre perspektiv for EVU i livslang læring. Her vektlegges i tillegg til kompetanseheving, sysselsettingsevne (employability), konkurransedyktighet, sosial inklusjon, aktivt medborgerskap og personlig utvikling.

Forslag til vedtak:

Saken legges frem for utdanningsutvalget til diskusjon og orientering.

Stavanger, 21.11.2018

Veslemøy Hagen
utdanningsdirektør

Saksbehandler: Tore Klepvik
seniorrådgiver